

Co o dziecku mówią jego rysunki?

Spontanicznie powstałe rysunki umożliwiają wgląd do wnętrza dziecka, pokazują jego lęki, troski, problemy. Jeżeli nauczyciel zrozumie dziecięce rysunki łatwiej nawiąże z dzieckiem kontakt. Gdy dziecku brakuje słów to rysunkiem wyraża swoje uczucia, lęki, radość czy miłość. Analiza rysunków dziecka jest najbliższa każdemu nauczycielowi pracującemu z dziećmi młodszymi. Obrazki dziecięce to ogromna kopalnia wiedzy o ich autorach. Kolor, zagospodarowanie przestrzeni, sposób oraz kolejność rysowania dostarcza informacji o stanie emocjonalnym, o relacjach dziecka z otoczeniem. Kryteria jakimi kierujemy się analizując rysunek dziecka to przede wszystkim: siła linii, wielkość postaci i przedmiotów, kierunek rysowania, czas rysowania, kolejność rysowania postaci. Rozmiar i grubość linii:

§ Linia długa, rysowana z rozmachem, o dużym nacisku – energia, odwaga, pewność siebie, czasem gwałtowność malarza, (ekstrawertyzm).

§ Linia delikatna, słaba, krótka, niewyraźna, drżąca – nieśmiałość, zahamowanie, lęklivość, niepewność (introwertyzm).

§ Linia zamaszysta, chaotyczna – dziecko nadpobudliwe.

§ Linia przerywana – większe lub mniejsze zahamowania, niezdecydowanie.

Kształt linii:

§ Linia zakrzywiona – łagodność, czułość.

§ Linia kanciasta – siła, twardość.

§ Miękkłość i krągłość linii – bierność, słabość do obrony.

§ Duża ilość kropek – energia, silna wola, czasem usposobienie agresywne.

§ Linie cieniowane, prążkowane i czarne plamy – silne odczuwanie lęku.

§ Wycieranie gumą, skreślenia – brak ufności we własne siły, brak akceptacji własnej osoby.

Wielkość postaci i przedmiotów:

· Małe, usytuowane z boku kartki to dziecko lękliwe, nieśmiałe, zahamowane, niepewne lub nieprzystosowane społecznie.

· Duże, przerysowane elementy obrazka mówią o kreatywności, odwadze, pewności siebie jego autora.

Kierunek rysowania:

· Normą jest rysowanie od lewej do prawej strony kartki (u dzieci leworęcznych przebiega to odwrotnie), jeżeli dziecko rysuje odwrotnie to takie dziecko ulega silnym stanom regresywnym, zachodzą u niego silne zmiany w sferze emocjonalnej. Dziecko takie jest wybuchowe i bardzo łatwo przechodzi z jednego stanu emocjonalnego w drugi (ze śmiechu w płacz).

Czas rysowania:

· Do 15 minut pracę wykonuje sangwinik lub choleryk (pobudzenie lub zahamowanie).

· Od 15 do 30 minut sangwinik lub melancholik.

· Powyżej 30 minut rysuje dziecko flegmatyczne.

Kolejność rysowania postaci:

· Pierwsza postać i często największa to osoba dla dziecka najważniejsza.

· Postaci mniej ważne są pomniejszane lub czasami pomijane.

· Postać bogato ozdabiana to postać, z którą dziecko jest najsilniej związane emocjonalnie.

· Usytuowanie postaci względem siebie wskazuje na relacje kto jest dla dziecka bliski

kto nie.

Usytuowanie elementu najważniejszego w pracy:

- Centralnie, poczucie bezpieczeństwa, spokój wewnętrzny
- Na górze, powyżej środka, tendencja do uciekania i izolowania się
- Na dole, poniżej środka, tendencje depresyjne, poczucie zagrożenia

Symboliczne znaczenie poszczególnych części kartki:

- Lewa strona pokazuje nam dziecko silnie związane z mamą, szukające ciepła i poczucia bezpieczeństwa, to przeszłość.
- Prawa strona to silne relacje dziecka z ojcem lub innymi osobami, to przyszłość. Jest to osoba konkretna, mocno stąpająca po ziemi, często materialista i realista.
- Rysunek u góry kartki to duchowość, to świat marzeń, wyobraźni i fantazji.
- Dolna część kartki to potrzeba fizycznego bezpieczeństwa i mówi: „chodzić po ziemi”.
- Rysunek w centrum kartki wykonuje osoba zrównoważona i harmonijna.

Analiza postaci ludzkiej:

Dzieci 3-4 letnie najczęściej rysują owal i wychodzące z niego kreski. Jest to normą. Natomiast 5-6 latki rysują postać wzbogaconą o oczy, usta, ubiór, co też jest normą. Analizując rysunek postaci ludzkiej dokonujemy oceny formalnej. Chłopiec z reguły jako pierwszego narysuj ojca, a dziewczynka matkę.

Głowa:

- Ten kto jest mądrzejszy ma głowę największą. Dziecko rysujące siebie z wielką głową wskazuje na osobę z fantazją czy intelektualistę.
- Mała głowa z reguły znajduje się na kartkach u których często zdarzają się bóle głowy czy inne schorzenia.

Oczy:

- Duże, otwarte, wyraźne. Pozytywne nastawienie do świata, otwartość.
- Małe rysuje egocentryk lub histeryk.
- Jako punkt schizofrenik, osoba skłonna do różnego rodzaju hysterii, paranoi.
- Rzęsy i brwi rysują osoby o silnych skłonnościach seksualnych lub dużym ilorazie inteligencji.

Uszy:

- Duże rysują osoby głuche lub niedosłyszające.
- Małe, przemieszczone w inne miejsce wskazują na zaburzenia psychiczne.
- Ich brak wskazuje na introwertyka (nie rysuje ich bo są brzydkie).

Nos:

- Mocno zaznaczony to symbol siły odwagi, męskości.

Usta (kontakty społeczne):

- Ciepłe otwarte i miękkie wskazują na osobę pozytywnie nastawioną do ludzi, otwartą.
- Małe, wąskie zaciśnięte, czasami kreska, to osoba zamknięta w sobie lub z wadami wymowy.

Nogi (kontakt ze światem):

- Brak ich - niepewność, lęk.
- Bez stóp- zachwianie emocjonalne, brak stabilizacji.
- Długie- osoba ruchliwa, aktywna.
- W rozkroku - przywódca.
- Nogi w ruchu (idą) - dążenie do celu, wielka aktywność „ im większy ruch tym większa siła”.

Ręce (kontakty interpersonalne):

- Podane drugiej osobie - bliskość z tą osobą.
- Dłgie - osoba zawsze mająca coś do zrobienia, aktywna.
- Brak dłoni - osoba nieprzystosowana społecznie, zakłopotana.
- Brak rąk w ogóle – nieprzystosowanie, bezradność z powodu odczuwanej wrogości.
- Założone na krzyż - wrogość, podejrzliwość.
- Trzymane za plecami - niechęć do kontaktów z innymi osobami.

Włosy:

3-4 latek ich nie rysuje, 5-6 latki rysują je, częściej dziewczynki ze względu na chęć ich posiadania, są wrażliwe emocjonalnie, chłopcy rysują raczej pionowe kreski.

Zęby:

- Wyszczzerzone, dziecko agresywne, niedojrzałe społecznie.

Usytuowanie postaci względem siebie:

- Osoba narysowana najbliżej dziecka, autora pracy, jest dla niego najważniejsza, dziecko jest z nią związane bardzo silnie emocjonalnie.
- Osoby opuszczone przez dziecko w jego rysunku są dla niego źródłem lęku, to wyraźne odrzucenie i izolowanie się od tej osoby.
- Osoby rysowane z brzegu kartki wzbudzają w dziecku niepokój, niechęć, lub inne przykre uczucia.
- Osoby rysowane jako ostatnie nie odgrywają szczególnej roli w życiu dziecka.
- Przedmioty między osobami wskazują na nieporozumienia między nimi.
- Podane ręce postaci to silna więź emocjonalna między nimi.
- Brak rąk to nieporozumienia między tymi osobami, a brak dłoni to brak czułości, miłości, zrozumienia, jak również poczucie winy z powodu ich używania.
- Gdy dziecko na końcu rysuje samego siebie to znaczy, że mało liczy się w rodzinie.
- Gdy nie ma go w ogóle na rysunku rodziny to sygnał, że jest odrzucone emocjonalnie przez najbliższych i pozbawione ich miłości.
- Gdy dziecko między sobą a na przykład jednym z rodziców umieszcza drzewo lub szafę, znaczy to że nie czuje się przy nim bezpiecznie.

Kolory używane przez dziecko mają oprócz znaczenia psychologicznego znaczenie emocjonalne:

- Czerwony - mocny, męski, dużo gniewu i agresji, wyraża potęgę pragnień. Do 6 roku życia czerwony jest ulubionym kolorem dzieci.
- Niebieski - mówi o wrażliwości, zamknięciu w sobie, to osoba delikatna, łagodna, dużo niebieskiego to wycofanie, bierność, brak aktywności życiowej.
- Fiolet - mówi o ambiwalencji uczuć, czyli inaczej „kocham i nienawidzę”, oznacza pragnienie czegoś innego, przeciwieństwo do aktualnej sytuacji. Mówi o świecie duchowym, a zbyt dużo fioletu oznacza niepokój i lęk.
- Żółty - to słońce, ciepło, radość, optymizm. To pragnienie pójścia własną drogą.
- Zielony - to upór, wytrwałość, stanowczość, oznacza silną wolę działania. Zielony mocno łączy się z aspektami osobowości, mówi o potrzebie uznania i poważania przez innych.
- Pomarańczowy - dążenie do sukcesu, żywotność, radość, dynamizm, w nadmiarze to nadpobudliwość, niepokój, pobudzenie.
- Różowy - emocje ale również spokój, czułość i łagodność. Różowe tło to zbyt delikatność.
- Szary - neutralny, jego nadmiar to trudność w wyrażaniu uczuć i przechodzeniu do czynu.

- Biały - dystans pomiędzy postaciami, zamalowywanie tła to panowanie nad pustką, zachowanie lękowe.
- Brązowy - interesowanie się zawartością „nocnika”. Zubożenie życia emocjonalnego, cofanie się. Kolor odwrotu do przeszłości. Osoba „brązowa” to brak bezpieczeństwa z jej strony.
- Czarny - kolor buntu, negacja, smutek, rozpacz(jeżeli w nadmiarze). Małe ilości to lęk.

Wybrane elementy i symbole:

- Dom -atmosfera rodzinna. Okna w rogach, upośledzenie. Dużo drzwi pragnienie kontaktu. Małe okna dom zamknięty dla innych, duże to otwartość, dobra atmosfera w domu. Zaciemnione - zamykanie się, depresja. Komin -ognisko domowe. Dym - atmosfera uczuć w domu, dużo dymu, atmosfera napięta, częste awantury, dym w kierunku lewym to przywiązanie do matki, prawym do ojca. Dach - im większy tym człowiek bardziej samotny, odpowiada za myśli i wyobrażenie. Mur - to chronienie się, osoba zamknięta w sobie. Dom w przypadku rozwodu - to 2 domy połączone liną, samochodem.
- Droga - wędrówka przez życie
- Wiatrak- brak własnej aktywności, osoba działająca w różnych kierunkach, często pod presją innych.
- Woda - życie, powiązanie z matką.
- Słońce - autorytet ojca.
- Księżyc - lękliwość, niepokój.
- Gwiazda -chęć podobania się innym, błyszczenia przed nimi.
- Kot - potrzeba miłości.
- Smok -wyobrażenie ojca
- Dinozaur -wyobrażenie mamy.